

EGRI LAJOS:

Júlia

A lány kissé szédelegve megy az úton, sietősen szaporázza, kicsi porfelhőket rugdal maga előtt, s magában ismételve: doktor Szegi elvtárs... doktor Szegi elvtárs...

Kora délelőtt van, aligha több kilencnél, de már fojt a meleg, a nap megolvasztja a levegőt, s ezen az a parányi szellő sem segít, amelyik meglobogtatja az öreg suszter színehagyott kötényét, aki ott áll a műhelyajtóban, s pipafüstjét táncoltatja. A nagyközségen csend, a fűtca belebukott a mélységes nesztelenségbe, s felette aratási illatok lebegnek. Mintha a legyek hártvás szárnyaira is meghalt szalmák szaga tapadna.

Fagylalt! — csilingeli a sárgarézcseppetű —, s ő megáll, a kétkerekű kocsinál, és forintos fagylaltot vásárol, vaniliát, ostyatölcsérben.

A kociút közepén két rengőfarú ökör úszik a porban, s mintha bárka volna, úgy imbolyog mögötte a szekér, de ezt ő már nem látja, épp akkor fordult be a járásbíróház épületébe. »Jaj, Jézusom, megvan...?« — riad fel ijedten. De nem, nincs semmi baj, megvan: a viaszonvászón lakkutánzat retikülben ott a papír, a születési bizonyítvány.

Az ajtón tábla: Dr. Szegi István ügyész, s előtte ember-bokor. De hogy mind odatartanak-e? Bíróházi csend, bíróházi szag, kicsit ijesztő kőpadlós visszhang — ténferegnek, pipálnak, hirdetményeket olvasnak. És minden nagyon szigorú. Végigmegy egy fegyőr, a sarkán lép, s minden egyenruhába bújtatott férfi oly más, oly szigorú!... És belül fázik cseppecskét, a hatalom didergeti.

Jó óra múlva kerül rá a sor, s most ott van a mennyezetig polcos szobában, a dohosodó könyvrengetegben, a tintás irathegyek között, s vele szemben egy bajusztalan, szemüveges harminc év körüli férfi, ez Szegi elvtárs. Attól jobbra egy öreg kisasszony a gépirónő.

— Foglaljon helyet! — hallja.

És leül, de csak a szék sarkára, isten ments, hogy beljebb. És a hátát sem támasztja meg, a kényelmeskedés illetlen, így tanulta, így látta.

— A Mariska néni mondta, hogy jöjjen ide. A Mariska néni, aki szakácsnő a kórházban, tetszik ismerni... — kezdi, és már ég a füle, s arca, homloka teleszalad pirossal.

— Ismerem, kedves. Ne ki veled, mi a baj! — segíti, bátorítja az ügyész ezt a fiatal lányt. Biztosan nincs még tizenkilenc éves; csúnyácska, sok szeplővel pisze orra körül, s gombszemében riadtság, és nagy-nagy zavarában szinte lobot vet. A két légy is elhallgat most, abba hagyják a kergetőzést az ablaküvegen.

— Ez a baj — mondja a lány, és előkotorássza a születési bizonyítványát:

— Ez?

— Ez.

— Miért? Mi a hiba ezzel?

— Az, hogy ebben az áll: Gergely Júlia. Én meg nem vagyok Gergely, hanem Szabó vagyok. Szabó Júlia — és sértődötten néz az ügyészre.

Az nem érti:

— Hát tévedtek. Kér egy másikat, ennyi az egész. Végtére mindenki ejt-het hibát. Aki kiállította, az is csak ember...

A lány megingatja a fejét.

— Nem tévedtek. Gergely Péter, aki ide be van írva, az apám. Tudom az anyámtól, az megmondta. És most megkeresték, ő elvállalta, és én így lettem Gergely Júlia. Mert a nevére írtak. De nekem ez a név nem kell! És az ember sem kell apámnak. Nem! Én Szabó Júlia vagyok, s az is akarok maradni!

Most már érti az ügyész és magyaráz. Hogy milyen rossz volt azelőtt, mert azok, akik házasságon kívül születtek — mint például maga, úgy-e — azok önhibájukon kívül mennyi sokat szenvedtek, azokat hányszor megpirították, megalázták, és milyen okos ez a törvény, amelyik ezt megszünteti... És beszélt, okosan és csendesén, nem is úgy, mint egy fiatal ügyész, hanem mint öreg és bölcs mesemondó — a jogszabályt a szívéen szűrve keresztül.

A lány hallgatott, a két légy újra zümmögött, újra kergetőzött, az öreg gépirókisasszony meg a körmét faragcsálta, s a szénre gondolt, amit már most meg kellene venni, hogy télen ne legyen baj vele, mert tavaly is...

— Ért, úgy-e? — fejezte be az ügyész.

— Igen értem. De én Szabó akarok maradni.

— De miért? Az ég áldja meg magát, hát maga csökönyösségével magának árt! Saját magának! Hát nem jobb így?

— Lehet, hogy jobb volna, de én akkor is Szabó akarok maradni. Mint eddig.

— Jó. Hát jó. De legalább mondja meg, hogy miért? Mi a célja ezzel? — tártá szét a kezét ekkora értetlenség láttán az ügyész.

— Hát csak... csak azért. Hogy továbbra is Szabó legyen a nevem.

Csönd lett. Most senki sem szólt, az ügyész az ujjáival a levegőben zongorázott.

— Hát így én, fiam, nem tudok magán segíteni! Jó, megértem, maga Szabó akar maradni, és én ennek ez ügyében el is járnék, bár nem kötelességem, de arra indokot kell találni! Csak így, hogy: akarom, azt nem lehet!

Kicsit türelmetlen volt, városi ember volt, és az óráját nézte.

Nem, nem sír! Azért sem sír! Sírt ő már éppen eleget — és keskeny a szája, mintha ebben a forró nyárban dér lepné be hirtelen. És szárazon beszél, törött cserepeken futnak a szavak — és e cserepeket vajh ki ragasztja össze? Senki? Soha?

Beszél. Arról, ahogyan élt az anyja, és ahogyan meghalt, — s ahogy ő élt. Meg az emberről, aki tudta, hogy van egy asszony, aki behervadt a robotba meg a magányosságba, de nem jött. Felszegett fejjel ment el mellette a falun, füttyörészve. Pedig tudta, hogy van egy lánya, de azzal sem törődött. S most megvénült. Fogatlan dög lett, aki már tartozna valakihez, de hát ne legyen

öröme! Ne! Ne legyen soha vigasztalója, úgy hunyja le a szemét! S ne legyen lánya — ő nem viseli a nevét! Inkább belepusztul!

Aztán megint csönd lett, csak az anyakönyvi kivonat zizegett az ügyész kezében.

— Hát akkor, kérem... és az ügyész diktálni kezdett, az öreg kisasszony ujjai sebesen ugrádoztak a billentyűkön, az írógép meg kopogott, kopogott. — a jégverés kopog így.

— Írja alá, fiam — szólt az ügyész, s ő odairta a nevét. Tisztán, még a kezét is megtörölte elébb. Így: Szabó Júlia.

— Majd kap értesítést.

— Köszönöm — mondta a lány, és szeretett volna még valami nagyon szépet mondani, de nem sikerült. S ez most fájt.

Nem hazafelé indult, nem a kórházba mosogatni, erre a napra szabadot kért. Lefelé ment, a kis akácok felé, amely a rezesre permetezett szőlőskerteken túl, a domb aljában lapult. Leült a fűbe, aztán végignyúlt a gyermekláncfűvek és pipacsok között. Gyémánt ragyogott a szemén, amikor elaludt, s álma első lépcsőjén ezt suttogta:

— A tied maradtam, anya. A tiéd...

Egy hangya meg nézte, nézte.

SIMAI MIHÁLY:

Most felhők

*Most felhők komor serege tipor az ég
kék mezejében,
hópelyhekben hullnak a pillanatok,
fehéren szikráznak a percek.
A jégvirágos csöndek üvegén át
idehallom mégis a lelked,
s harangszép szavadat,
amint átzenget a dermedt
messzeségen.*

*Súlyos, tömör szavakat
mormolgatok én is a téli szeleknek,
neved csodás betűit ragyogni rajzoló a hóba.
S mint első olvadáskor tavaszt daloló patakocska
árad eléd ez a szó:*

Szeretlek!

Szeretlek!

Szeretlek!